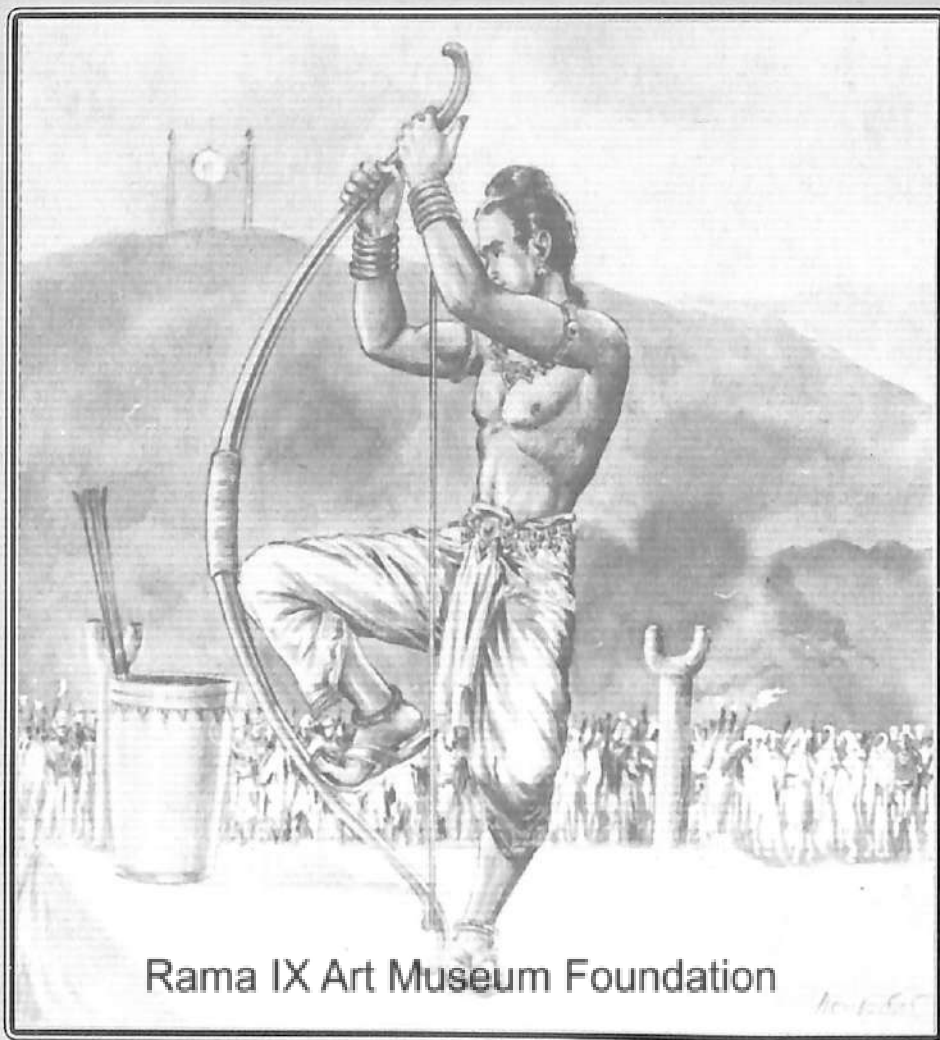

Rama IX Art Museum Foundation

1 เมษายน 1996

นิทรรศการภาพวาดจิตร an Art Exhibition
ครูเหม เวชกร Hem Vejakorn

ณ หอศิลป์วิทยานิทรรศน์ สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
21 มีนาคม - 26 เมษายน 2539
วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.00-16.00 น.

at The Art Center,
Chulalongkorn University
21 March - 26 April, 1996
Monday-Friday, 8.00-16.00 hr.

Rama IX Art Museum Foundation

"มหาภารตะยุทธ"
ประมาณ 2485
ดินสอดำบนกระดาษ
17.1x19 ซม.

มูลนิธิ
หอศิลป์แห่งรัชกาลที่๙
RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION

ปก
"มหาภารตะยุทธ"
ประมาณ 2485
ดินสอดำและสีน้ำบนกระดาษ
18.5x19.7 ซม.

ถ่ายภาพ : ชัชวาล ศรีสละ

ภาพจิตรฝีมือ ครูเหม เวชกร

จากมุมมองของ
อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต

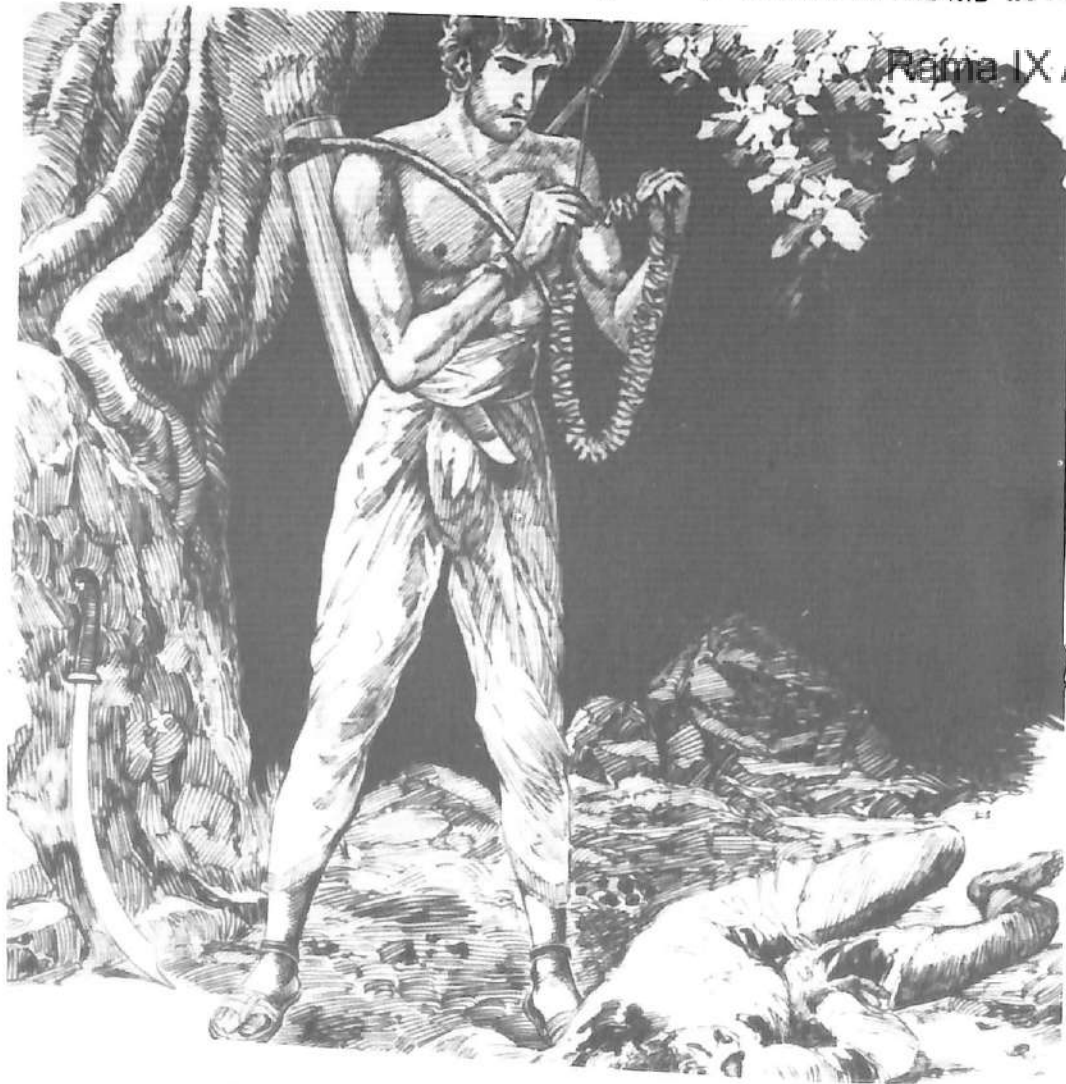
ครูเหม เวชกร เป็นเอกในการวาดภาพประกอบจากเรื่องในวรรณคดีต่าง ๆ หลายเรื่องทั้งพุทธประวัติ ชาดก ประวัติศาสตร์ชาติไทย และเรื่องจาก นวนิยายในยุคหนึ่ง ฯลฯ

ผมเป็นคนชอบเขียนรูปมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ตอนเด็ก ๆ เห็นภาพอะไรก็มักจะนำมาเป็นแบบเขียนตามเสมอ ๆ ตามประสาเด็ก จำได้ว่ายังเคยวาดภาพตามอย่างครูเหมด้วยเหมือนกันโดยลอกจากภาพจิตรเรื่องกาพย์ของท่าน

ผลงานของครูเหมที่ประทับใจมีอยู่มาก เช่น ภาพวาดประกอบเรื่อง พระนล โดยเฉพาะฉากหงส์ลงเล่นน้ำ ลงในหนังสืออะไรก็ลืมแล้ว เขาเป็นตอน ๆ เล่มหนึ่งมีเพียง 2 รูป จำได้ว่ามีรูปหงส์ตัวขาว ๆ ซึ่งชอบมากเหลือเกิน

ภาพวาดประกอบเรื่องผี ซึ่งเป็นเรื่องที่ครูเหมทั้งเป็นผู้แต่งและเขียนรูปประกอบเอง อันนี้ให้ความรู้สึกน่ากลัวมาก แค่เพียงอ่านเรื่องก็กลัวอยู่แล้ว ยิ่งเห็นรูปยิ่งน่ากลัวใหญ่ บางครั้งยังไม่กล้าดูภาพวาดที่ประกอบเรื่องผีของครูเหม ก็เป็นเด็ก พอมีผีก็รีบพลิกผ่าน ๆ

จริง ๆ แล้ว ก่อนนั้นไม่เคยเห็นภาพวาดของ ครูเหม ที่เป็นต้นฉบับจริง ๆ เลย เพิ่งจะได้มาเห็นก็ไม่นานเท่าไรนัก มาเห็นผลงานจริงแล้ว ที่ชอบคือชุดผี ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แขน

Rama IX Art Museum Foundation

ประดับไว้ที่เรือนไทย เมื่อครั้งที่ไปชมการบรรเลงดนตรีไทย และต่อมาก็เห็นอีกบ้างเล็กน้อยจากพวกนักสะสมภาพเขียนฝีมือคนรุ่นเก่า

ดังนั้น จึงเห็นแต่งงานที่พิมพ์ออกมาเป็นรูปภาพในหนังสือเท่านั้น อาทิ ภาพจิตรจากเรื่อง กากี ของนายตำรา ณ เมืองใต้ โดยมีครูเหม เป็นผู้เขียนภาพประกอบ มีอยู่เท่าแก่สองเล่มด้วยกัน

ลักษณะภาพวาดของครูเหม จะใช้ระบายสีลงบนรูปที่ร่างด้วยดินสอดำ แต่รูปสีผมไม่เคยเห็นมาก ส่วนมากเป็นดินสอแลเงา มีน้ำหนัก หรือไม่กี่ที่ก็เขียนด้วยปากกา

รูปทรงของคนผู้หญิงผู้ชายจะมีกล้ามเนื้อตัวยาว ๆ มีบุคลิกท่าทางเป็นของไทย ๆ อาทิ ปกิริยาการเคลื่อนไหวของคนและสัตว์ ครูเหม วาดด้วยความชำนาญอย่างยิ่ง รูปทรงสิ่งก่อสร้าง อาคาร และทิวทัศน์ บรรยากาศ ความเป็นอยู่ มีต้นตาล แม่น้ำ ลำคลอง เรือนไทย ฯลฯ

ถ้าเปรียบเทียบกับความรู้สึกที่มีต่อภาพวาดของครูเหม ระหว่างสมัยก่อนกับปัจจุบัน ซึ่งเรามีอายุมากขึ้นแล้ว ปัจจุบันผมยังมีความรู้สึกชอบงานของครูเหมมากกว่าเดิมยิ่งขึ้นอีก อาจเป็นเพราะพอกาลเวลาผ่านไป อายุเรามากขึ้น ประสบการณ์ต่าง ๆ มีมากขึ้น มุมมองที่มีอยู่ด้านเดียวก็กลับกว้างขวางขึ้น มองเห็นโลกใหญ่ไพศาลขึ้น ที่แต่ก่อนเคยถูกชี้นำให้มองว่าภาพประกอบเรื่องเป็นงานฝีมือเท่านั้น มีคุณค่าไม่เท่าเทียมกับงานศิลปะที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกและความคิดสร้างสรรค์ ก็กลับมาเห็นคุณค่าเห็นความสวยงามงามวิจิตรในภาพวาดของครูเหมมากขึ้น และเห็นว่างานศิลปะทุกประเภทล้วนแต่มีศิลปะอยู่ในตัวเองทั้งสิ้น ภาพประกอบก็มีความเป็นศิลปะ ประเภทภาพประกอบอยู่ในตัว ศิลปะจำพวกตกแต่งก็มีความเป็นศิลปะอยู่ในตัวเองทั้งนั้น

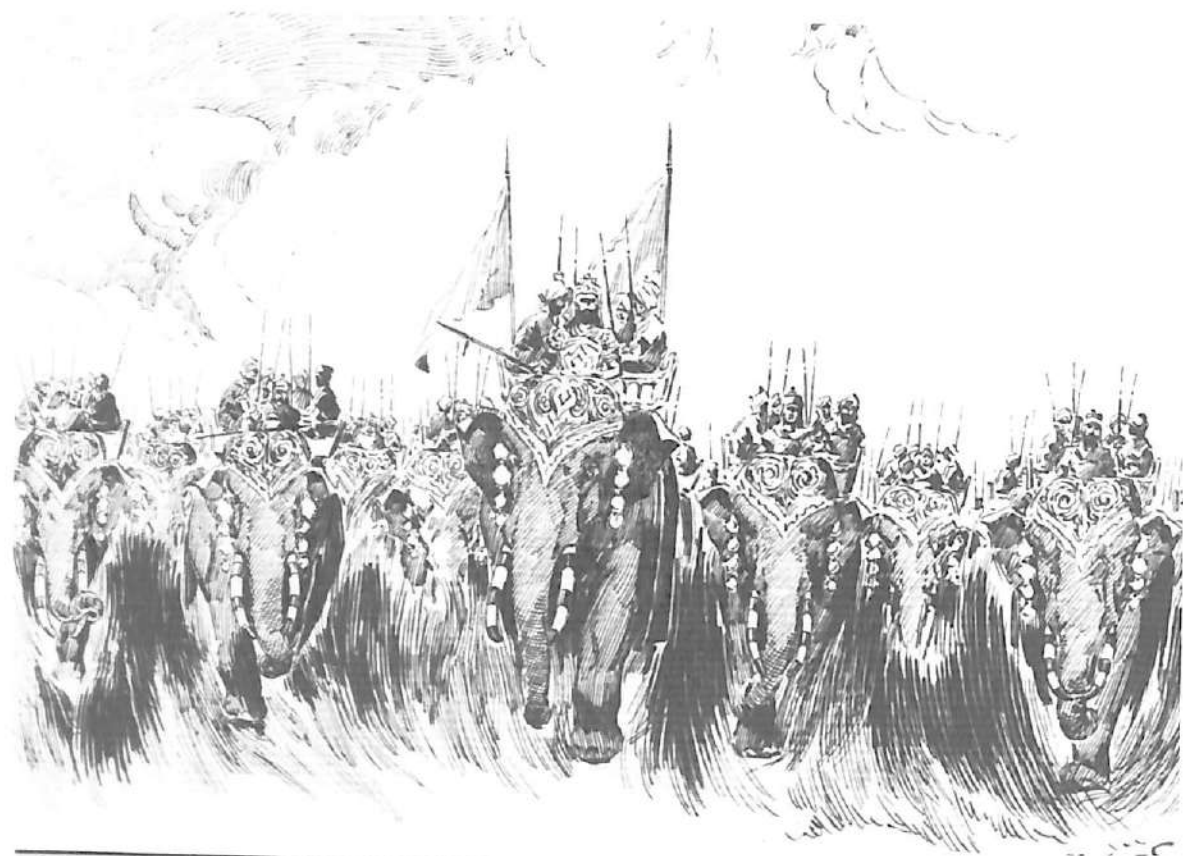
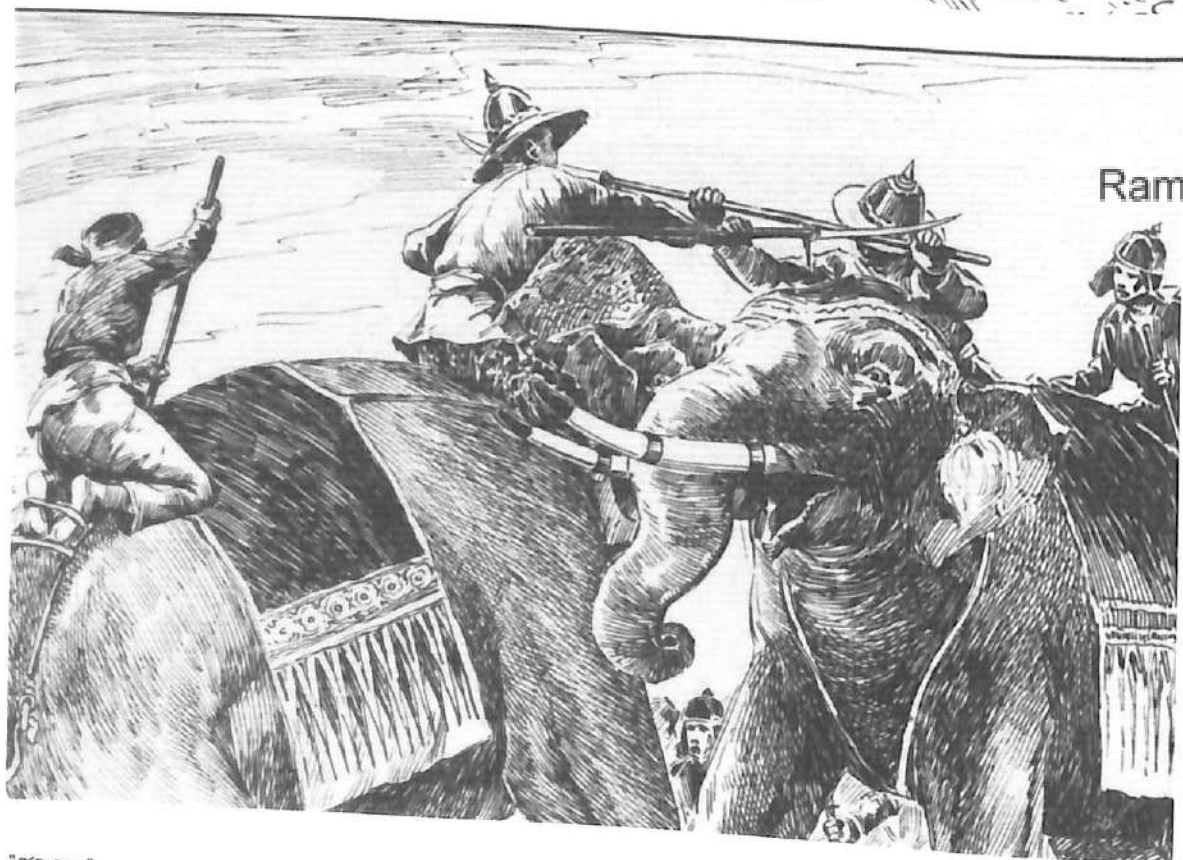
ผมคิดว่าน่าจะมีการทำหนังสือ รวบรวมผลงานภาพวาดของครูเหม อย่างจริงจังเป็นเรื่องเป็นราวสักทีเพราะนอกจากเด็กรุ่นหลังจะได้ชื่นชมความงามวิจิตรของภาพวาดเหล่านั้นแล้ว ยังจะได้ศึกษาถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ การแต่งกาย สิ่งก่อสร้าง บ้านเรือน และทิวทัศน์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นท้องนา ป่า เขา หรือในเมืองที่มองจากสายตาของช่างเขียนในยุคหนึ่ง คิดว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมาก

อย่างบางครั้งใครให้ผมออกแบบเครื่องแต่งกายตัวละคร เราไม่รู้จะไปค้นคว้า อ้างอิง สิ่งใดเพราะไม่รู้จะค้นหาข้อมูลจากที่ใด ไม่เคยมีการบันทึกไว้ทั้งที่ไม่มีคนรุ่นนั้น เหลืออยู่ให้สอบถามแล้วทำให้ลำบากใจมากที่สุด

ดังนั้น มันเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องทำหนังสือขึ้นมา การทำหนังสือเราอาจจะแยกเป็นประเภท ๆ ไป เช่น ภาพประกอบเรื่องราวจากวรรณคดีจากประวัติศาสตร์จากพุทธประวัติ หรือเรื่องราวในศาสนา ชาดก ฯลฯ เพราะคงไม่มีใครวาดภาพประกอบเรื่องได้วิจิตรและประสมประสานบรรยากาศแบบไทย ๆ ได้วิจิตรดังครูเหม เวชกร อีกแล้ว.

วิมล

"ชาตก"
ประมาณ 2485-89
ปากกาคอแรงหมึกดำบนกระดาษ
17x23 ซม.

"ประวัติศาสตร์ชาติไทย"
ปากกาคอแรงหมึกดำบนกระดาษ
18.4x11.2 ซม.

Rama IX Art Museum Foundation

"ผู้ชนะสิบทิศ"
2481
สีน้ำและดินสอบนกระดาษ
21.5x29.3 ซม.

"มหาภารตะยุทธ"
ประมาณ 2485-89
ปากกาคอแรงหมึกดำบนกระดาษ
26.5x25 ซม.

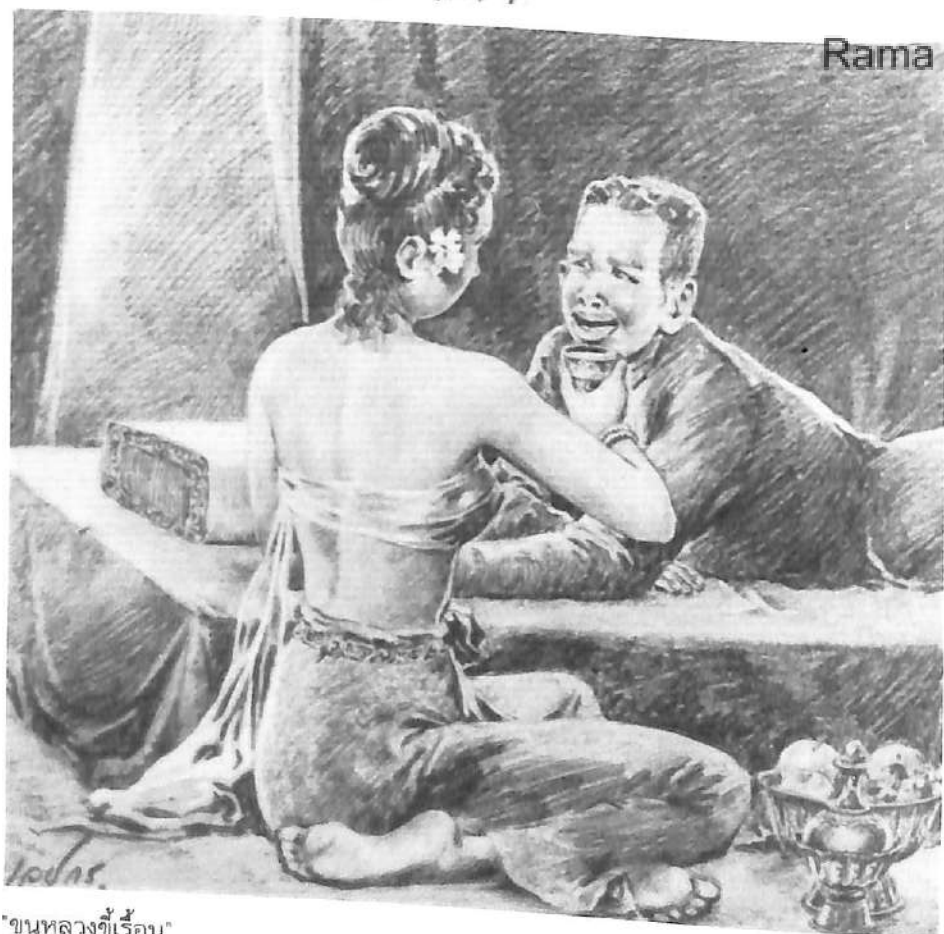

"ชาดก-ผกาวัลลี"
ปากกาคอแรงหมึกดำ
บนกระดาษ
15x19 ซม.

"ขุนหลวงขี้เรื้อน"
ปากกาคอแรงหมึกดำ
บนกระดาษ
19.7x15.3 ซม.

Rama IX Art Museum Foundation

"ขุนหลวงขี้เรื้อน"
สีน้ำและดินสอดำบนกระดาษ
22x20 ซม.

"ขุนหลวงขี้เรื้อน"
สีน้ำและดินสอดำ
บนกระดาษ
18.6x21.1 ซม.

"....."
ปากกาคอแรงหมึกดำบนกระดาษ
17x19.5 ซม.

"ชาดก"
ประมาณ 2485-89
สีน้ำและดินสอดำบนกระดาษ
21.1x17.9 ซม.

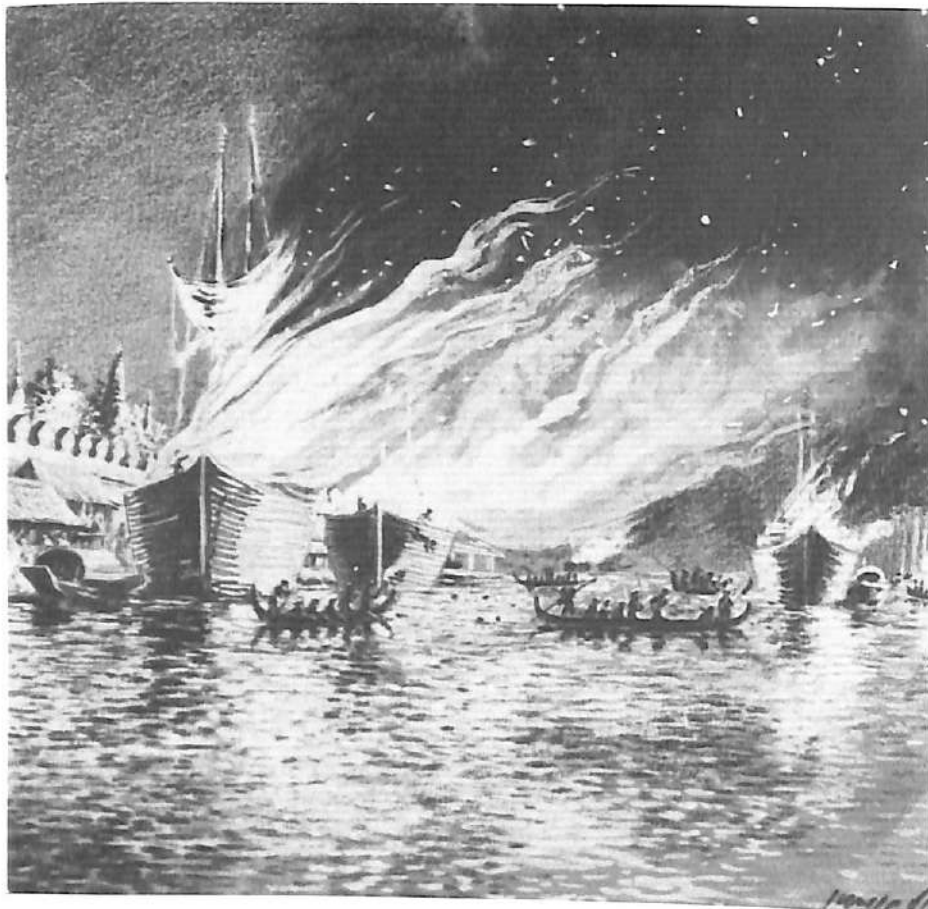
Rama IX Art Museum Foundation

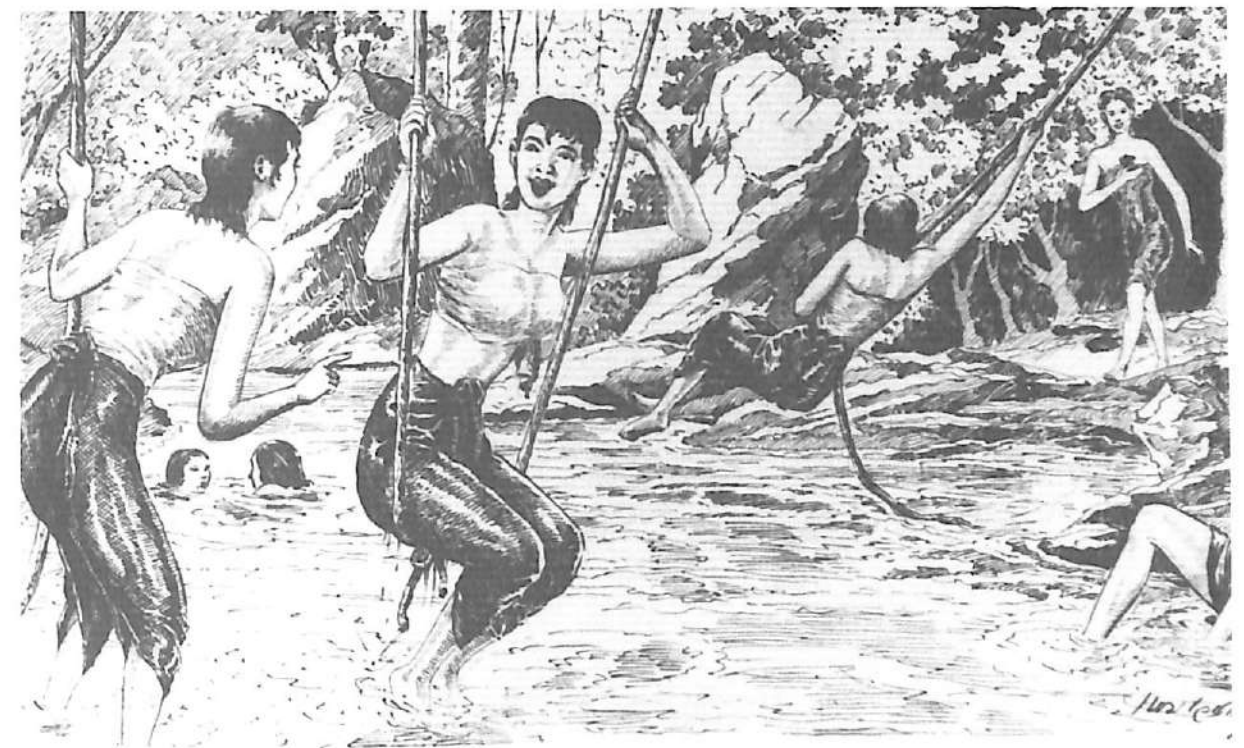
"ขุนหลวงขี้เรื้อน"
สีน้ำและดินสอดำ
บนกระดาษ
20.2x17.8 ซม.

"ขุนหลวงขี้เรื้อน"
สีน้ำและดินสอดำ
บนกระดาษ
19.3x17 ซม.

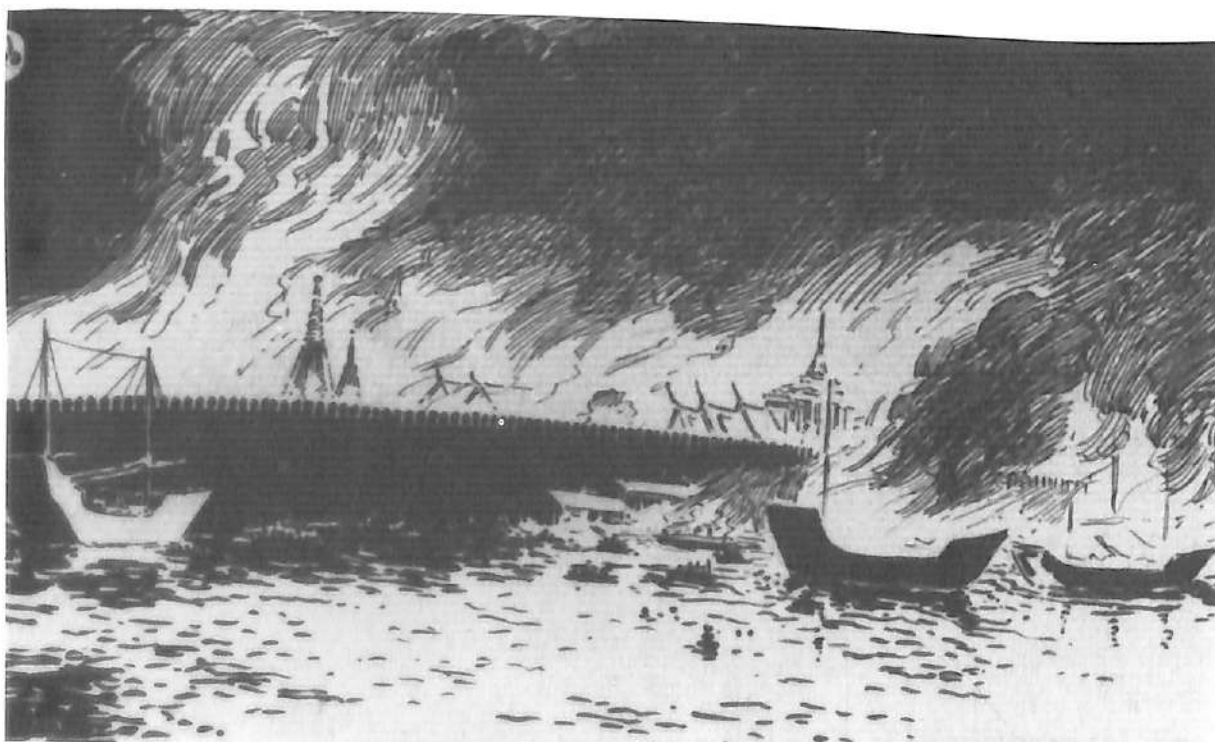

"ประวัติศาสตร์ชาติไทย"
การเสียกรุงศรีอยุธยา
ประมาณ 2490-2510
ลี้หนีและปากกาคอแรงหมึกดำ
บนกระดาษ
17.5x16.5 ซม.

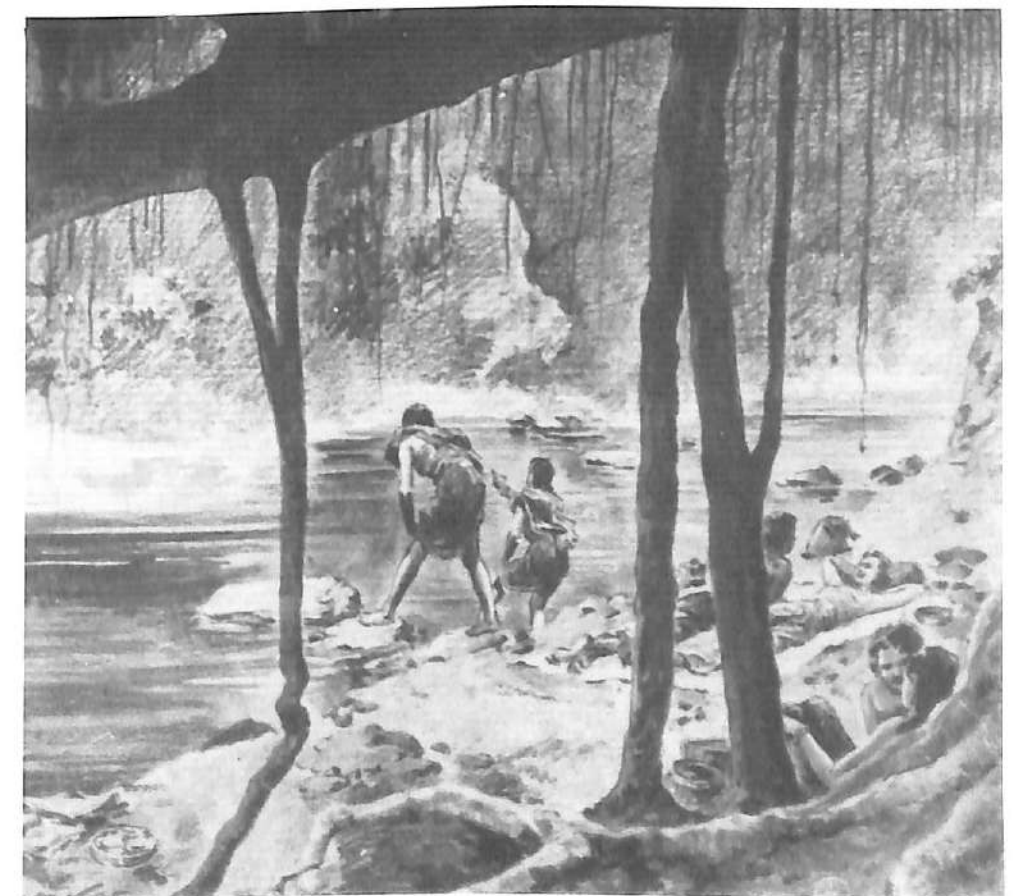

"ประวัติศาสตร์ชาติไทย"
พระพุทธรูปสระบุรี
ประมาณ 2490-2510
ปากกาคอแรงหมึกดำบนกระดาษ
24.5x15 ซม.

Rama IX Art Museum Foundation

"ประวัติศาสตร์ชาติไทย"
การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งสุดท้าย
ประมาณ 2490-2510
ปากกาคอแรงหมึกดำ บนกระดาษ 7.8x10.2 ซม.

"....."
ลี้หนีและดินสอดำบนกระดาษ
19.5x17.5 ซม.

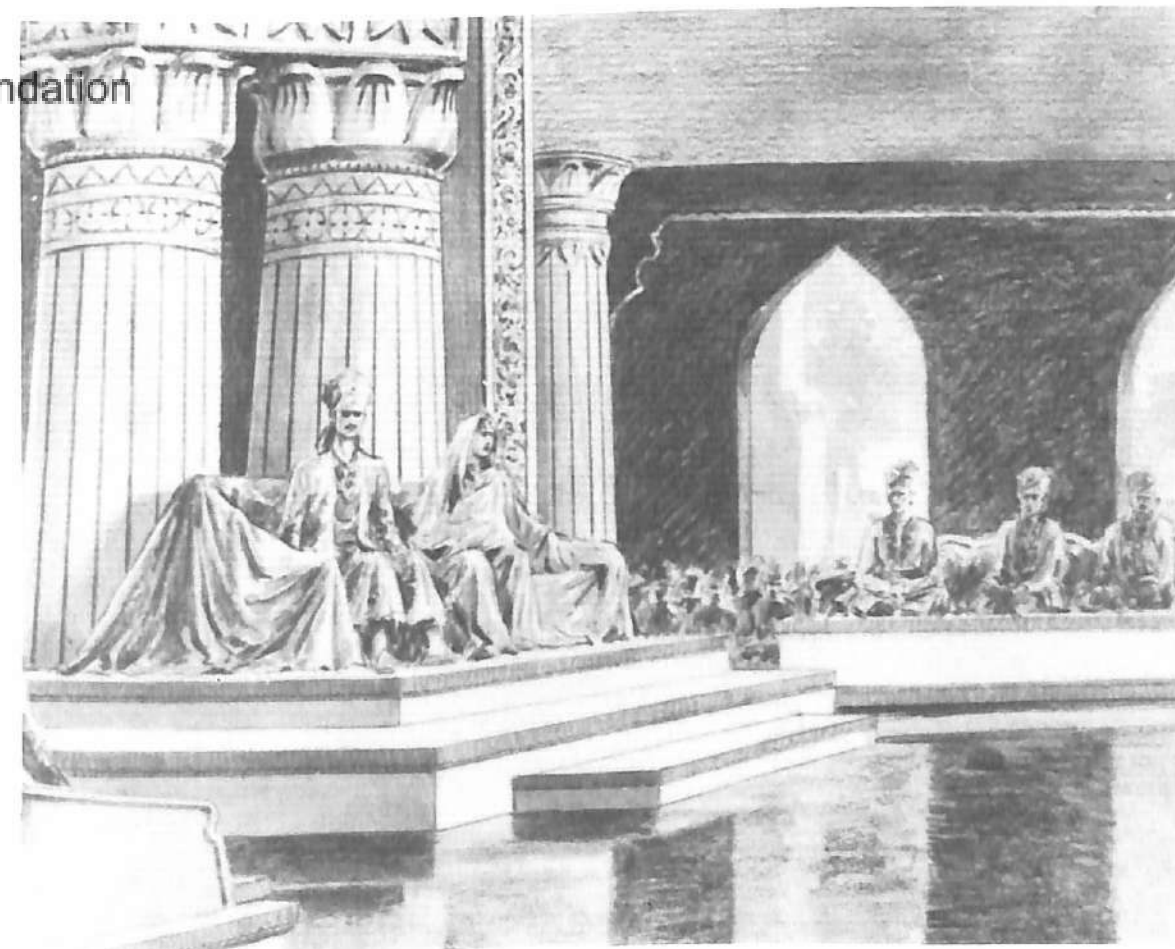
"....."
 สีน้าและดินสอดำบนกระดาษ
 17.5x19 ซม.

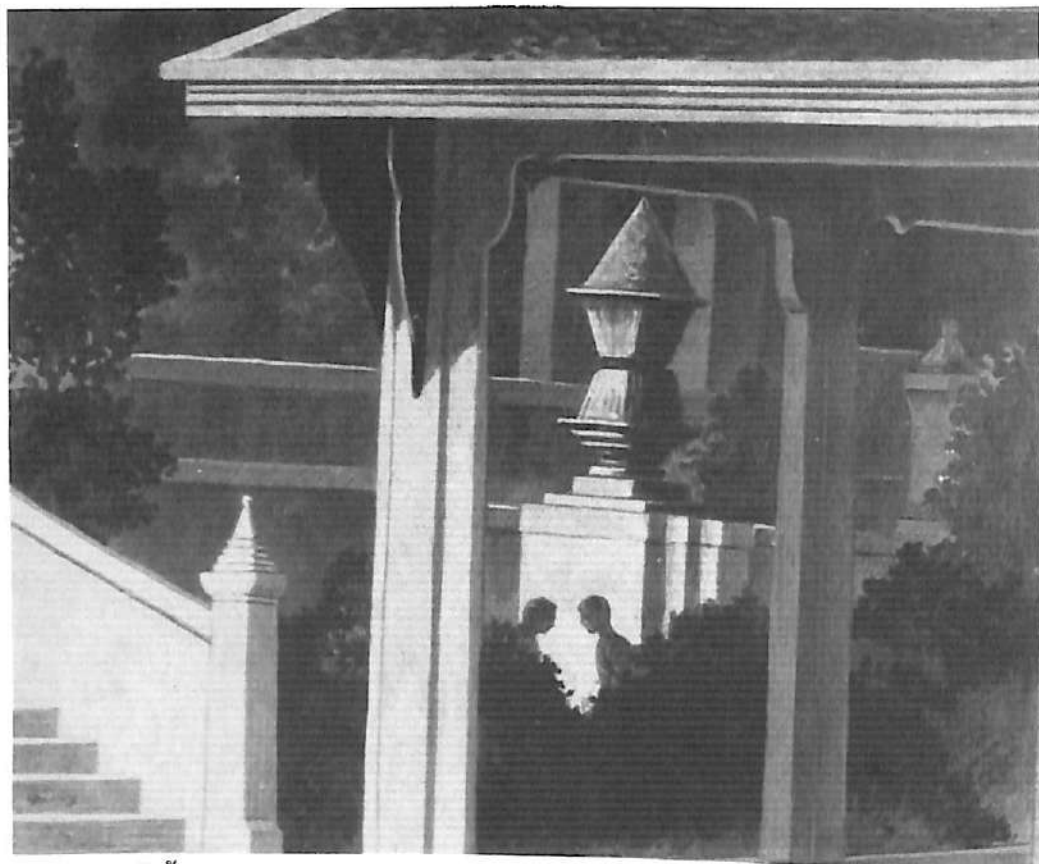
"ชาดก"
 ประมาณ 2485-2489
 ปากกาคอแร้งหมึกดำบนกระดาษ
 23x17 ซม.

"พระอภัยมณี"
 2504
 สีน้าและดินสอดำบนกระดาษ
 17x19 ซม.

"....."
 สีน้าและดินสอดำบนกระดาษ
 19x16.5 ซม.

"ขุนหลวงขี้เรื้อน"
 สีนํ้าและดินสอตำบนกระดาษ
 20x17.5 ซม.

"เรื่องผี"
 ประมาณ 2509-2510
 สีนํ้าบนกระดาษ
 11.2x16.5 ซม.

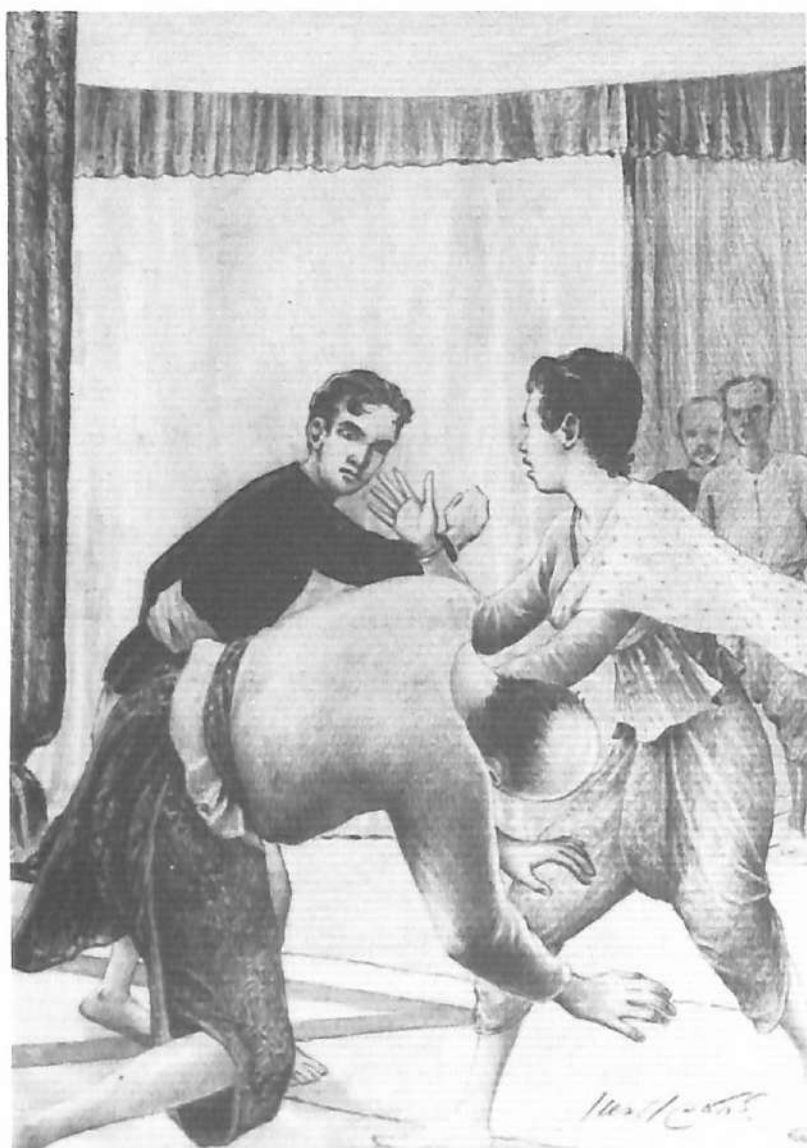
Rama IX Art Museum Foundation

"ขุนหลวงขี้เรื้อน"
 ปากกาคอแร้งหมึกดำบนกระดาษ
 24.3x18.5 ซม.

"องค์อุสิมัลย์"
 ปากกาคอแร้งหมึกดำ
 บนกระดาษ
 23.5x20 ซม.

"ขุนช้างขุนแผน"
ตอนพระไวยแต่งงาน
2488
สีน้ำและดินสอดำบนกระดาษ
17x24 ซม.

"ขุนหลวงชู้เรื่อน"
ปากกาคอแร้งหมึกดำบนกระดาษ
23x16.5 ซม.

Rama IX Art Museum Foundation

"ขุนช้างขุนแผน"
2488
ปากกาคอแร้งหมึกดำบนกระดาษ
20.3x17.6 ซม.

